

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 8/22
Λουξεμβούργο, 20 Ιανουαρίου 2022

Απόφαση στην υπόθεση C-51/20
Επιτροπή κατά Ελλάδας (Ανάκτηση κρατικών ενισχύσεων – Σιδηρονικέλιο)

Η Ελλάδα υποχρεούται να καταβάλει κατ' αποκοπήν ποσό ύψους 5,5 εκατομμυρίων ευρώ και χρηματική ποινή ύψους άνω των 4 εκατομμυρίων ευρώ ανά εξάμηνο καθυστέρησης, διότι δεν ανέκτησε τις κρατικές ενισχύσεις που χορηγήθηκαν στη Λάρκο

Το Δικαστήριο διαπίστωσε για πρώτη φορά την παράβαση της Ελλάδας με απόφαση που εκδόθηκε το 2017

Η ΛΑΡΚΟ Γενική Μεταλλευτική & Μεταλλουργική ΑΕ (στο εξής: Λάρκο) είναι ελληνική μεταλλευτική και μεταλλουργική εταιρία η οποία ειδικεύεται στην εξόρυξη και επεξεργασία μεταλλεύματος λατερίτη, την εξόρυξη λιγνίτη και την παραγωγή σιδηρονικελίου.

Τον Μάρτιο του 2013 η Επιτροπή κίνησε επίσημη διαδικασία έρευνας σχετικά με διάφορες ενισχύσεις που χορήγησε η Ελλάδα υπέρ της Λάρκο, όπως, μεταξύ άλλων, κρατικές εγγυήσεις για τα έτη 2008, 2010 και 2011 καθώς και αύξηση κεφαλαίου το 2009. Τον Μάρτιο του 2014 εκδόθηκε απόφαση¹ με την οποία η Επιτροπή έκρινε ότι οι ενισχύσεις αυτές, ως παράνομες και μη συμβατές με την εσωτερική αγορά, έπρεπε να ανακτηθούν.

Εντωμεταξύ, η Ελλάδα είχε γνωστοποιήσει στην Επιτροπή την πρόθεσή της να προβεί στην πώληση ορισμένων στοιχείων του ενεργητικού της Λάρκο μέσω δύο χωριστών διαγωνισμών. Μετά την ολοκλήρωση των δύο διαγωνισμών και ανεξαρτήτως των αποτελεσμάτων τους, η Λάρκο θα κηρυσσόταν σε πτώχευση σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και τα εναπομένοντα στοιχεία του ενεργητικού της θα μεταβιβάζονταν στο πλαίσιο της διαδικασίας εκκαθάρισης. Η Επιτροπή έκρινε, αφενός, ότι η εν λόγω μεταβίβαση δεν συνιστούσε κρατική ενίσχυση και, αφετέρου, ότι το ζήτημα της ανάκτησης των επίμαχων ενισχύσεων δεν θα αφορά τους αγοραστές των στοιχείων του ενεργητικού.

Το 2016 η Επιτροπή, εκτιμώντας ότι η Ελλάδα δεν είχε συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις που υπείχε από την απόφαση του 2014, άσκησε ενώπιον του Δικαστηρίου **την πρώτη προσφυγή λόγω παραβάσεως** κατά του κράτους μέλους αυτού. **Με απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2017², το Δικαστήριο έκρινε ότι η Ελλάδα παρέβη τις υποχρεώσεις της σχετικά με την ανάκτηση των παράνομων και μη συμβατών με την εσωτερική αγορά ενισχύσεων.**

Στις 29 Ιανουαρίου 2020 η Επιτροπή, εκτιμώντας ότι η Ελλάδα δεν είχε ακόμη συμμορφωθεί προς την ως άνω απόφαση του Δικαστηρίου, άσκησε **την υπό κρίση προσφυγή λόγω παραβάσεως**. Στο πλαίσιο της δεύτερης αυτής προσφυγής, ζήτησε από το Δικαστήριο να υποχρεώσει το κράτος μέλος να καταβάλει κατ' αποκοπήν ποσό καθώς και χρηματική ποινή.

¹ Απόφαση 2014/539/ΕΕ της Επιτροπής, της 27ης Μαρτίου 2014, σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.34572 (13/C) (ex 13/NN) που χορήγησε η Ελλάδα προς τη ΛΑΡΚΟ Γενική Μεταλλευτική & Μεταλλουργική Εταιρεία ΑΕ (ΕΕ 2014, L 254, σ. 24). Η απόφαση αυτή επικυρώθηκε με την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 1ης Φεβρουαρίου 2018, Λάρκο κατά Επιτροπής, [T-423/14](#). Ωστόσο, με απόφαση της 26ης Μαρτίου 2018, το Δικαστήριο αναιρέσει εν μέρει την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου, [C-244/18 P](#). Η υπόθεση αυτή αναπέμφθηκε στο Γενικό Δικαστήριο και εκκρεμεί ενώπιόν του (T-423/14 RENV).

² Απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Νοεμβρίου 2017, Επιτροπή κατά Ελλάδας, [C-481/16](#).

Στη συνέχεια, τον Φεβρουάριο του 2020, η Ελλάδα προέβλεψε³, λόγω των οικονομικών δυσχερειών της Λάρκο, την υπαγωγή της επιχείρησης αυτής σε καθεστώς ειδικής διαχείρισης⁴. Κατά την Επιτροπή, η Ελλάδα δεν έλαβε μέτρα για την ανάκτηση των επίμαχων ενισχύσεων παρά μόνο μετά τις 29 Ιανουαρίου 2020, ημερομηνία άσκησης από την Επιτροπή της δεύτερης προσφυγής λόγω παραβάσεως. Επιπλέον, κατά το θεσμικό όργανο, η παράβαση εξακολουθούσε να υφίσταται κατά τον χρόνο εξέτασης των πραγματικών περιστατικών από το Δικαστήριο.

Με τη σημερινή του απόφαση, το Δικαστήριο διαπιστώνει, αφενός, ότι **η Ελλάδα παρέβη την υποχρέωσή της να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα για την εκτέλεση της απόφασης του 2017 μέχρι τις 25 Μαρτίου 2019** (ημερομηνία λήξης της προθεσμίας που είχε τάξει η Επιτροπή με την προειδοποιητική επιστολή της) και, αφετέρου, ότι **η παράβαση εξακολουθούσε να υφίσταται κατά τον χρόνο εξέτασης των πραγματικών περιστατικών της υπό κρίση υπόθεσης από το Δικαστήριο**.

Καταρχάς, το Δικαστήριο υπενθυμίζει τη νομολογία του κατά την οποία το κράτος μέλος που είναι αποδέκτης απόφασης της Επιτροπής βάσει της οποίας υποχρεούται να ανακτήσει παράνομες ενισχύσεις που κρίθηκαν μη συμβατές με την εσωτερική αγορά οφείλει να λάβει όλα τα κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίσει την εκτέλεση της απόφασης αυτής. Το κράτος μέλος πρέπει να ανακτήσει πράγματι τα οφειλόμενα ποσά προκειμένου να εξαλείψει τη στρέβλωση του ανταγωνισμού που προκλήθηκε από το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα το οποίο προέκυψε από τις ενισχύσεις. Το γεγονός ότι μια επιχείρηση αντιμετωπίζει δυσκολίες ή τελεί σε κατάσταση πτώχευσης δεν θίγει την υποχρέωση ανάκτησης των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν παράνομα. Η εξάλειψη της οφειλόμενης στις ενισχύσεις αυτές στρέβλωσης του ανταγωνισμού μπορεί καταρχήν να επιτευχθεί, στο πλαίσιο της πτωχευτικής διαδικασίας, με την εγγραφή, στον πίνακα κατάταξης των πιστωτών, της απαίτησης που αφορά την επιστροφή των επίμαχων ενισχύσεων. Ωστόσο, η εν λόγω εγγραφή συνεπάγεται εκπλήρωση της ως άνω υποχρέωσης μόνον εάν, σε περίπτωση που οι αρχές αδυνατούν να ανακτήσουν το συνολικό ποσό των ενισχύσεων, η πτωχευτική διαδικασία καταλήγει στην οριστική παύση της δραστηριότητας της επιχείρησης που έλαβε τις ενισχύσεις. Επομένως, η οριστική παύση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης που έλαβε κρατική ενίσχυση επιβάλλεται μόνο στην περίπτωση κατά την οποία η ανάκτηση του συνολικού ποσού της ενίσχυσης είναι αδύνατη κατά τη διάρκεια της πτωχευτικής διαδικασίας.

Εν προκειμένω, το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι η Ελλάδα δεν έλαβε μέτρα για την ανάκτηση των επίμαχων ενισχύσεων **παρά μόνο μετά τις 29 Ιανουαρίου 2020**, ημερομηνία άσκησης της υπό κρίση προσφυγής. Η υπαγωγή της Λάρκο στο καθεστώς ειδικής διαχείρισης πραγματοποιήθηκε τον Φεβρουάριο του 2020, δηλαδή σχεδόν ένα έτος μετά τη λήξη της προθεσμίας που είχε τάξει η Επιτροπή. Εξάλλου, τον Μάρτιο του 2020 η Ελλάδα κάλεσε τη Λάρκο να καταβάλει το ποσό των επίμαχων ενισχύσεων και, τον Μάιο του 2020, έδωσε εντολή για την ανάκτηση του συνολικού ποσού των ενισχύσεων αυτών. Επιπλέον, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η παράβαση εξακολουθούσε να υφίσταται κατά τον χρόνο εξέτασης των πραγματικών περιστατικών.

Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο εκτιμά ότι ενδείκνυται να επιβληθούν στην Ελλάδα **οικονομικές κυρώσεις υπό μορφή εξαμηνιαίας χρηματικής ποινής** προκειμένου να εξασφαλιστεί η πλήρης εκτέλεση της απόφασης του 2017 και προκειμένου η Επιτροπή να έχει τη δυνατότητα να αξιολογήσει την πρόοδο των μέτρων εκτέλεσης της απόφασης. Επιπλέον, το Δικαστήριο κρίνει αναγκαίο να επιβληθεί **κατ' αποκοπήν ποσό** ως αποτρεπτικό μέτρο με σκοπό να **αποφευχθούν** ανάλογες **μελλοντικές** παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης.

Για τον καθορισμό του ποσού των κυρώσεων, το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη τη σοβαρότητα της παράβασης, τη διάρκειά της και την ικανότητα πληρωμής του κράτους μέλους. Όσον αφορά τη **σοβαρότητα της παράβασης**, το Δικαστήριο τονίζει **τον θεμελιώδη χαρακτήρα των διατάξεων της Συνθήκης στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων** καθώς και **το σημαντικό ύψος του**

³ Νόμος 4664/2020.

⁴ Πρόκειται για ιδιαίτερη διαδικασία αφερεγγυότητας, στο πλαίσιο της οποίας ο ειδικός διαχειριστής προβαίνει ταχέως στην πώληση των στοιχείων του ενεργητικού της οικείας επιχείρησης και διοργανώνει δημόσιο πλειοδοτικό διαγωνισμό κατά τρόπο ώστε να αποφευχθεί η απαξίωση των στοιχείων του ενεργητικού. Η εγγραφή στον πίνακα κατάταξης των πιστωτών δεν πραγματοποιείται πριν από την εκκαθάριση της επιχείρησης, αλλά μετά την πώληση των στοιχείων του ενεργητικού της.

ποσού της μη ανακτηθείσας ενίσχυσης (το οποίο ανερχόταν, στις 14 Μαΐου 2020, σε 160 εκατομμύρια ευρώ) και το γεγονός ότι **η αγορά σιδηρονικελίου είναι διασυνοριακή**. Το Δικαστήριο διαπιστώνει επίσης **τον επαναλαμβανόμενο χαρακτήρα της παραβατικής συμπεριφοράς** της Ελλάδας στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων⁵. Επιπλέον, η **διάρκεια της παράβασης** είναι **σημαντική**: έχουν παρέλθει περισσότερα από τέσσερα έτη από την έκδοση της πρώτης απόφασης του Δικαστηρίου. Για την εκτίμηση της **ικανότητας πληρωμής** της Ελλάδας, το Δικαστήριο λαμβάνει ως βάση κατά κύριο λόγο το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕγχΠ) του κράτους αυτού. Πέραν τούτου, το Δικαστήριο εκτιμά ότι, προκειμένου να καθοριστούν κυρώσεις επαρκώς αποτρεπτικές και αναλογικές, δεν χρειάζεται να ληφθεί υπόψη η θεσμική βαρύτητα η οποία εκφράζεται με τον αριθμό των ψήφων που διαθέτει το κράτος μέλος στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Συνεπώς, το Δικαστήριο υποχρεώνει την Ελλάδα να καταβάλει στον προϋπολογισμό της Ένωσης **κατ' αποκοπήν ποσό ύψους 5 500 000 ευρώ καθώς και χρηματική ποινή ύψους 4 368 000 ευρώ ανά εξάμηνο** καθυστέρησης στην εφαρμογή των μέτρων που απαιτούνται για τη συμμόρφωση προς την απόφαση του 2017, αρχής γενομένης από σήμερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προσφυγή λόγω παραβάσεως, στρεφόμενη κατά κράτους μέλους το οποίο παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το δίκαιο της Ένωσης, μπορεί να ασκηθεί από την Επιτροπή ή από άλλο κράτος μέλος. Αν το Δικαστήριο διαπιστώσει την ύπαρξη παραβάσεως, το καθού κράτος μέλος πρέπει να συμμορφωθεί με την απόφαση το συντομότερο.

Όταν η Επιτροπή θεωρεί ότι το κράτος μέλος δεν συμμορφώθηκε προς την απόφαση, μπορεί να ασκήσει νέα προσφυγή, ζητώντας την επιβολή χρηματικών κυρώσεων. Πάντως, σε περίπτωση μη ανακοινώσεως στην Επιτροπή των μέτρων για τη μεταφορά μιας οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, το Δικαστήριο μπορεί, κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής, να επιβάλει κυρώσεις με την πρώτη του απόφαση.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

⁵ Μεταξύ άλλων, η Ελλάδα καταδικάστηκε, αφενός, στο πλαίσιο προσφυγών δυνάμει του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ λόγω μη εκτέλεσης αποφάσεων ανάκτησης ενισχύσεων, στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις της 1ης Μαρτίου 2012, Επιτροπή κατά Ελλάδας, [C-354/10](#), της 28ης Ιουνίου 2012, Επιτροπή κατά Ελλάδας, [C-485/10](#), της 17ης Οκτωβρίου 2013, Επιτροπή κατά Ελλάδας, [C-263/12](#) και της 17ης Ιανουαρίου 2018, Επιτροπή κατά Ελλάδας, [C-363/16](#), καθώς και, αφετέρου, στο πλαίσιο προσφυγής δυνάμει του άρθρου 228, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, ΕΚ στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 7ης Ιουλίου 2009, Επιτροπή κατά Ελλάδας, [C-369/07](#) (βλ. ανακοινωθέν Τύπου αριθ. [59/09](#)).